

Izhaja :
vsak ponedeljek in četrtek
popoldne.
Stane za celo leto 15 L.
" pol leta 8 "
" četrt " 4 "
Za inozemstvo celo leto
35 L.
Na naročila brez do-
poslane naročnine se ne
moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 82

V Gorici, v četrtek 23. oktobra 1924.

Leto VII.

Ne frankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglasi
se računajo po dogovoru
in se plačajo v naprej.
List izdaja konsorcij
"GORIŠKE STRAŽE"
Tisk Zadruga tiskarne
v Gorici
Riva Piazzutta št. 18.
Uprava in uredništvo:
ulica Mameli št. 5.
— (prej Scuote). —

Slovenski narod na zatožni klopi.

Dva zadnja procesa proti »Goriški Straži«, ki sta prinesla tovarišu Kemperlu 9 mesecev in pol ječe, sta zgodovinski dogodek v politični borbi, ki vodi slovensko ljudstvo na tej zemlji za svoj narodni obstanek. Vsa javnost ve, da ne gre v teh pravnih zahtevah osebno urednika našega glasila, temveč za slovenski narod, čigar politiko je državno pravičnost tiral pred sodišče, postavilo na zatožno klopi ter jo slovesno obsodilo. Saj ni bilo na sodišču govora o drugem ko slovenskih šolah, o slovenskih uradnikih, o slovenskih sodnikih, o slovenskem jeziku in o naši borbi za njegovo enakopravnost v javnem življenju.

Na sodnji ni bil obsojen Leopold Kemperle, temveč slovensko ljudstvo, ki vodi potom svojih političnih organizacij in svojega tiska boj za svojo samoraslo kulturo in za vpliv na rodni grudi.

Tovarišu Kemperlu naj bo v tolažbo, da je postala njegova oseba predstavnik naše narodne borbe in da čuti slovensko ljudstvo v njegovi obsodbi obsodbo primorskega slovenstva.

Procesi proti »Goriški Straži« značijo vrhunec boja, katerega vodijo proti slov. narodu naši nasprotniki zadnja leta. Kdor bo sestavljal politično zgodovino goriških Slovencev in opisoval našim sinovom borbe, ki so se vojevale za slovenstvo na tej zemlji, bo poročal:

»Goriški Slovenci so v dnevih največje stiske branili pogumno in žilavo dedščino svojih očetov in so stali trdno v dneh najhujših pritiskov.

Uklonili se niso grožnjam, strašili se niso najtežjih žrtev. Njihove voditelje so nasprotniki napadali na cestah, pretepali so jih do krvi, a ti niso izpustili iz rok zastave slovenskega ljudstva. Glasilo goriških Slovencev »Goriško Stražo« so nasprotniki pregnali iz domače zemlje, bežati je morala pred svojimi sovražniki v Trst. Prišli so časi najtežjih žrtev in hude stiske, a goriški Slovenci so pogumno in čvrsto vztrajali na svojih postojankah. Eno leto je »Goriška Straža« izhajala v pregnanstvu in bodrila neustrašeno goriški narod na vztrajnost in pogum.

Ko so videli nasprotniki, da »Straže« ne morejo zlomiti, so ji dovolili povratek v Gorico.

V letu 1924. so nasprotniki zavednega slovenskega ljudstva obnovili svoje silovite napade. Pograbilo so za novo orožje ter postavili urednika »Goriške Straže« pred sodišče.

Obsodili so ga na 9½ mesecev ječe.

Zgodovina procesov ni še končana, a že danes lahko z mirnim srcem napišemo: tudi pred tem orožjem se goriški Slovenci ne bodo uklonili. Zastave pravice ne bodo vrgli iz rok v tej zgodovinski uri, temveč pojdejo če je treba, v ječe, da izpričajo veličino in pravičnost svoje borbe.

Iz žrtev in ječ so zasijali vsem narodom lepši dnevi in tako bodo prav gotovo tudi goriškim Slovincem, češar se mi iz srca veselimo.

Kaj se godi po svetu?

Nove volitve na Nemškem.

Iz Berlina prihaja vest, da je predsednik nemške republike razpustil parlament in napovedal volitve na dan 7. decembra. Za Anglijo prihaja torej na vrsto Nemčija in volitve na Nemškem so ravnotako velevažne kakor one v Veliki Britaniji. Dne 7. decembra bo povedal nemški narod odkrito, kakšno politiko naj vodi nemška država v Evropi.

Od zadnjih volitev (6. maja) do danes, to se pravi v teku šestih mesecev, je nastopila namreč za Nemčijo popolnoma nova doba. V Londonu je sklenila Nemčija s Francozi sporazum, o katerem smo že pisali v »Goriški Straži«. Antanta je dovolila Nemcem velikansko milijonsko posojilo v zlatu in Francozi so se obvezali, da izpraznijo porursko ozemlje. To so največji uspehi, ki jih je dosegla Nemčija z londonsko pogodbo. Dr. Marx, eden izmed voditeljev nemških katoličanov, ki je danes načelnik berlinske vlade, je lahko ponosen na svoje delo.

Marxove zasluge.

Odkar je sklenila Nemčija sporazum v Londonu, se je njeno gospodarstvo vidno okrepilo, njena valuta je ozdravljena, zlata marka je postala stalen in dober denar. Nemška industrija se vzpenja k novi moči, na inozemskih trgih se čuti že konkurenca nemškega blaga. Nemška trgovina si osvaja polagoma stare postojanke, ki jih je izgubila med vojno. Bučni gospodarski razmah Nemčije je pa tudi naraven in naravnost neizogiben, zakaj Nemci morajo izvoziti vsako leto za 12. zlatih milijard blaga, ako naj plačujejo antanti vojno odškodnino, ki jim je bila naložena v londonskem sporazumu. Gospodarska moč Nemčije raste in s tem njen ugled v svetu. Kakšno zaupanje uživa Nemčija v mednarodnih gospodarskih krogih, vidimo najbolj jasno v tem, da se je posojilo, ki se je sedaj razpisalo v različnih antantnih državah v prid Nemčije, popolnoma obneslo in je bilo podpisane več denarja, kakor je bilo po londonskem sporazumu potrebno.

Nemčija stopa polagoma kot enakopravna država v svetovno trgovino. Sklenila je trgovsko pogodbo z Belgijo in se pogaja ali se bo v kratkem pogajala z Italijo, Francijo, Avstrijo, Japonsko, Anglijo, Španijo in drugimi državami.

Notranji red.

Za Marxove vlade, posebno po londonski pogobi se je država zelo pomirila. Fašistovski in komunistični nemiri so popolnoma prenehali, nevarnost prevratov je trajno vničena. Izpraznitev rurskega in poreskega ozemlja, ki se vrši stopnjema, poteka povsem mirno in v največji disciplini. Med Francozi in nemškim prebivalstvom ni prišlo doslej do najmanjšega spopada.

Ti uspehi Marxove vlade so huda preizkušnja za njegove nasprotnike. Nemški nacionalisti so upali, da Marx ne bo imel sreče in so računali na njegove poraze. Bili so trdno uverjeni, da se bliža čas, ko bodo oni prevzeli vodstvo države. Prišlo pa je ravno nasprotno. Razmere so pokazale, da je imel Marx prav in nemška nacionalna stranka zgublja tla v narodu. Toda nele nemški nacionalisti, temveč tudi fašisti, kakor sploh vse kapitalistične stranke padajo. Ravnotako padajo komunisti.

Zbornica je zastarela.

Današnji nemški parlament je pa bil sestavljen tako, kakor da bi nacionalisti in komunisti imeli v deželi še velikansko moč. Nemška nacionalna stranka je bila najmočnejša skupina v parlamentu in štela 106 poslancev, komunisti so imeli nič manj ko 62, fašisti 32 ljudskih zastopnikov.

Marx je bil v stalni zadregi. Od 410 članov zbornice so šteli nacionalisti, fašisti in komunisti, njegovi odločni nasprotniki, ravno 200 poslancev, torej je imel polovico. Soc. demokratje, druga stranka v parlamentu, je imela 100 poslancev in se je odločno branila stopiti v vlado. Glasovala je sicer skoro vedno za Marxa, a to je bilo nezanesljivo. Marx je bil odvisen od milosti socialistov, ker mu je manjkala trdna parlamentarna večina, brez katere ne more živeti nobena vlada. Kako naj izvede Marx londonsko pogodbo, kako naj uživa v inozemstvu ugled, ako vedo v Londonu in v Parizu, da se njegova vlada lahko zruši vsak teden? Zato je hotel Marx utrditi svoj položaj s tem, da pritegne v vlado socialne demokrate in nemške nacionalce in gabi tako stalno in trajno zasicmbo v parlamentu. Ker se mu to ni posrečilo, je razpustil zbornico in poklical narod, naj on z glasovnico v roki odloča o bodoči politiki Nemčije.

Nacionalisti in fašisti bodo poraženi.

Težko je danes prorokovati, kakšni bodo potanki izidi nemške volilne borbe. Gotovo pa je, da se bo sestava novega parlamenta temeljito spremenila. Nacionalisti bodo tepeni in zgube svoje posestvo med parlamentarnimi strankami. Tepeni bodo fašisti in padla bo moč komunistov. Razmere v Evropi so se namreč od maja meseca korenito spremenile. Meseca maja je vladal na Francoskem francoski militarizem. Poincaré je tlačil z železno pestjo Porurje in davil neusmiljeno nemški narod. Naravno je, da so pri volitvah zmagali najbolj zagrizeni in divji sovražniki Francozov: nemški nacionalisti.

V tem času je na Francoskem padel Poincaré, zmagale so demokratske stranke pod vodstvom Herriota. Na Angleškem je vladala Delavska stranka in evropski narodi so bolj svobodno zadihali. Duh fašizma in imperijalističnega nacionalizma je v razpadu. Izid nemških volitev bo gotovo odgovarjal novim razmeram v Evropi, zakaj narodi niso več zapirani in ločeni z zidovi eden od drugega. Zmage kmetskih in delavskih strank v Nemčiji se bomo primorski Slovenci veselili in jo iz srca pozdravili.

Kriza v Jugoslaviji.

V Jugoslaviji se vedno ni imenovala nova vlada. Borba med radikalci in vladno večino je zavzela najostrejši oblike in se vodi z vsemi sredstvi. Na dvoru, v parlamentu in vladnem predsedništvu so se vršila v soboto, nedeljo in ponedeljek pogajanja in posvetovanja do pozne noči, a niso prinesla nobenega uspeha. Kralj se je trudil na vse načine, da bi šli v vlado tudi radikalci in se sporazumeli z Davidovičem. Njegova ideja je bila, da bi se stvorila široka tako zvana koncentracijska vlada, v kateri bi sedeli zastopniki vseh velikih strank.

Njegov načrt se je razbil, zakaj, kakor smo že zadnjič pisali, radikalci in vladne večine ni mogoče spraviti pod isti klobuk.

Vladne stranke ne marajo zapustiti Radiča.

Radikalci so zahtevali od Davidoviča, Korošca in Spaha, naj se ustanovi vlada brez Radiča. Hoteli so, naj bi vladne stranke izdale Radiča in ga prepustile njegovi usodi. To radikalno zahtevo je vladna večina seveda odločno odbila, zakaj dana beseda je sveta in med možmi se zavezniška zvestoba ne sme kršiti. Radič je dano besedo držal in ravno tako morajo ravnati njegovi zavezniki.

Program sedanjih in tudi bodoče vlade je sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci. Kako naj se napravi pošten in trajen sporazum brez Hrvatov? Kdor odbije Radiča, odbije hrvaški narod. Ako želijo radikalci sporazum med Hrvati in Srbi, ne smejo odriivati Radičeve stranke, sicer ne pride nikdar do sporazuma in se razmere v državi silovito poslabšajo.

Ker radikalci tega ne razumejo, so se pogajanja razbila in položaj je tak, kakor je bil prvi dan po odstopu Ljube Davidoviča.

Ponoviti moramo, kar smo že zadnjič rekli. Radikalna vlada Pašič-Pribičevica je nemogoča, ker nima večine na svoji strani. Prvi dan, ko bi se predstavila parlamentu, bi padla, ker bi glasovali proti njej Radičevci, muslimani, Davidovičevi demokratje in Jugoslovanski klub, ki so v večini. Edino vlada Ljube Davidoviča bi bila sposobna, da deluje in se vzdrži, zakaj edino ona uživa zaupanje in oporo Narodne skupščine. Ako bi prevzeli vlado radikalci, bi značilo to nove volitve.

Možnost je torej samo dvojna: Davidovič ali pa razpust parlamenta in volitve.

Boj za svobodo Cerkve v Franciji.

Naši bravci že vedo, da je francoska vlada sklenila pretrgati vse zveze z vodstvom Katoliške Cerkve, odpoklicati svojega poslanika pri Vatikanu in ostro izvesti vse proticerkvene zakone. Proti tej nameri je vstala vsa zavedna katoliška javnost francoske republike s francoskimi kardinali na čelu. Pa tudi iz daljnih francoskih naselbin prihajajo obupni klici vladi, naj ne tlači svobode Cerkve, ker bi to silno škodovalo ugledu Francije v naselebinah. Zadnje dni so tudi zastopniki Češkoslovaške, Jugoslavije in Romunije naprosili pariško vlado, naj ne odpravi francoskega poslaništva na papeževem dvoru. Zakaj te mlade države imajo še celo vrsto važnih prашanj, ki jih namerjajo v bližnjih letih urediti z Vatikanom. Tri mlade države Male entente živo želijo, da bi pri teh pogajanjih imele ob strani mogočnega zagovornika — francoskega poslanika pri Vatikanu. Zato rotijo Francijo, naj poslaništva ne zatre. Pariška vlada pa je odgovorila: Kar smo sklenili, ne bomo več razveljavili, kar je zapisano, to obvelja!

Francija je zaščitnica katoličanov v Vzhodni Aziji.

Francoska vlada je že izdala prva povelja, da se razženejo razni samostanski redovi. Že gleda francosko ljudstvo žalostne slike, ko v jesenskih dneh zapuščajo francoske redovnice svoja skupna domovanja, ker jim vlada odreka svobodo, živeti, kot jim vest ukazuje in poklic velela. Isti čas, ko Francija preganja katoliške redove, pa ima tudi pravice zaščitnice katoličanov na Daljnem Vzhodu, ob kitajski obali, v Siriji in Palestini. Te pravice pokrovitelja so za zunanjo politiko Francije precej važne. V deželah, kjer ima Francija zaščito nad

katoličani, ustanavljajo katoliški redovi francoske srednje šole, francoska vseučilišča. V teh pokrajinah se katoliška duhovščina opira na francoska poslaništva, ima stalne zveze s francoskimi konzulati, ki stalno posredujejo, ko se katoliški Cerkvi delajo ovire od strani domačih vlad. Tako prodira v azijskih deželah, kjer vrši Francija pokroviteljstvo nad katoličani, francoska kultura, in kakor raste tam moč katolicizma, tako obenem narašča ugled francoske republike.

V tujini zaščitniki — doma zatiralci.

Na azijskem vzhodu Francija nastopa kot bojevnica za svobodo Cerkve, doma pa tlači versko prostost. Tega globokega nasprotja Cerkev ne more dolgo trpeti. Vatikan je dal pariški vladi migljaj, da je blizu ura, ko se bo morala odločiti: Ali se odreče

doma preganjanju Cerkve — ali pa se odreče pokroviteljstvu nad katoličani na azijskem vzhodu. Ali — ali! Ni mogoče biti v Franciji zatiralec, v Aziji pokrovitelj Cerkve! Ne gre, da bi Francija spoštovala svobodo katolicizma le tam, kjer ji to prinaša obilne koristi. V obrambo katoliške svobode dviga Vatikan mogočno orožje: Grozi francoski vladi, da ji odvzame protektorat (pokroviteljstvo) nad vzhodnoazijskimi katoličani, če bo nadaljevala proticerkveno politiko.

Važne koristi Francije so zdaj na tehtnici. Franciji grozi nevarnost, da izgubi obsežne in pomembne francoske kulturne postojanke — katoliške francoske šole, vseučilišča, katoliški tisk. Če se francoska vlada ne odreče preganjanju Cerkve, bo Vatikan odtegnil njenemu vplivu milijone vzhodnoazijskih katoličanov ter vse verske in kulturne postojanke katoličanov na Daljnem Vzhodu.

DNEVNE VESTI.

Petdesetletnica narodnega delavca.

Naša Istra dviga te dni iz smrtne tišine svojo misel h možu, ki je vsa svoja mlada in moška leta vztrajno in pogumno delal za hrvaško seljaško ljudstvo v Istri. Ta vodnik naroda je župnik Šime Červar. Ko je mladi svečenik prišel med svoje seljake, jih je takoj začel zbirati v društvih; ustanovil je več hrvaških gospodarskih združenj, pomagal ljudem in jih bodril, ko so stali v boju za hrvaški jezik in za narodno šolo. Ljudstvo se je blagega in sposobnega voditelja oklenilo z vsem žarom in zaupanjem. Dolga leta je Šime Červar zastopal isterske Hrvate v deželni zboru in je v družbi z dr. Laginjo, Trinajstičem in Spinčićem stal v trdem, zgodovinskem boju za jezikovne in gospodarske pravice Hrvatov. Ko je izbruhnila vojna, so avstrijske oblasti župnika Červarja zaprle, ker so ga osumile, da je sovražnik Avstrije. Dolge mesece je predsedel v ječi na ljubljanskem gradu. Ko se je po vojni vrnil med istersko ljudstvo, ga je čakalo novo trpljenje. Na trdnega in značajnega moža, ki se ni za korak umaknil ko je branil pravice istrskih Hrvatov, je navalil fašizem iz istrskih mestnih gnezd. Župnika Červarja so dve leti preganjali, fašisti so večkrat udrlji v njegov dom in ga pretepli do krvi. Vse to mučenje moža ni upognilo. Ta čas je zatisnila oči njegova mati. — Ko prinaša istrsko ljudstvo svojemu vodniku pozdrave in voščila, se pridružujemo tudi goriški Slovenci svojim bratom in skupno kličemo: Trideset let dela in boj je za Vami, ostanite še naprej na čelu trpečega naroda!

Zadržna šola.

V zimskem semestru tekočega šolskega leta se otvori na državni dvo-razredni trgovski šoli v Ljubljani Zadržna šola, ki se prične z vpisovanjem dne 4. novembra t. l. od 10. do 12. ure dopoldne in traja do Velike noči 1925. Sprejemajo se le moški, ki so stari najmanj 16 let in so dovršili ljudsko šolo. K vpisovanju je treba prinesiti rojstni list, zadnje šolsko izpričevalo in 15 dinarjev. Šolnine ni nobene. Redni pouk se prične 4. novembra t. l. ob 2. uri popoldne in se bo vršil vsak delavnik od 2. do 7. ure zvečer. V slučaju prevelikega števila prijavljenih imajo prednost kmečki posestniki in njihovi sinovi, ki nameravajo sodelovati pri domačih zadrukah.

Dijaška Matica

je te dni razposlala dijakom, ki so prosili za podporo, rešitev njihovih prošenj. Tisti, ki so dobili dve pobotnici, naj čimprej izpolnijo in vrnejo obe pobotnici uradu D. M. Nekateri so bili pozvani, naj pošljejo potrdilo o vpisu (v šolo); naj to čimprej stori. Kdor je dobil v izpolnitve tri pobotnice, naj čimprej podpiše in vrne pobotnico za celokupno nakazano podporo in pobotnico za prvi obrok podpore.

Opozarjamo, da je čas za vlaganje prošenj že preteklo in da se nadaljnje prošnje za tekoče šolsko leto, žal, ne morejo več upoštevati.

Tajništvo Dijaške Matice.

Kdaj začne pouk

na goriških srednjih šolah? 1. na gimnaziji v soboto, dne 25. oktobra; 2. na realki v ponedeljek, dne 27. oktobra; 3. na komplementarni šoli v ponedeljek, dne 27. oktobra; 4. na trgovski šoli dne 17. novembra.

Koncert „Mladike.“

Predprodaja vstopnic za nedeljski koncert v prodajalni Kat. tisk. društva v Montovi hiši.

Neresnična trditev državnega pravdnika.

Državni pravdnik je govoril neresnico, ko je pri predzadnji razpravi proti g. Kemperlu trdil, da je v Italiji dopuščen pri uradih en sam jezik italijanski in da drugače biti ne more. V nemških okrajih, spadajočih pod Italijo, je na sodnijah povsod dopuščena nemščina; nemško se razpravlja, sprejemajo se nemške vloge in se v nemščini rešujejo. Kraljev pravdnik vse to prav dobro ve in mora vedeti. Kako se to strinja z njegovo trditvijo? Kaj naj si mislimo o takem drž. pravdniku?

Na slov. nižjem tečaju kr. tehn. zavoda v Vidmu

se prične redni pouk dne 5. novembra t. l. ob 9. uri.

Da bo udarec popolnejši.

Poročali smo, da se bodo na podlagi ministerskega odloka izpiti občinskih tajnikov vršili le v Pulji, Trstu in Tridentu. Videm je bil izpuščen. Radi tega velika zamera in pritisk na ministerstvo, naj določi tudi Videm za izpite. Z odlokom od 23. septembra 1924. je ministerstvo notranjih zadev ugodilo zahtevi Vidma. S tem je zadržan vrat našim tajnikom. Nekateri so upali, da bo v Trstu lažje »skoz priti«, ker smatrajo Trst za bolj umerjen in nepristranski. Videmske klike nestrpnost nasproti vsemu, kar je našega, je pa dobro znana. Možnost, da bi kdo napravil izpit, se je s tem znatno znižala. Videm nam zadaja krivico za krivico, da se že vsakdo boji tja.

Okrajna davčna komisija v Gorici

posluje prav po polzevo. Baje je vloženih nad 2000 ugovorov proti previsoki odmeri raznih davkov, ki vsi čakajo že nad eno leto rešitve. Pozivamo predsednika komisije, da skliče takoj sejo, drugače bom posredovali v Rimu, da pridejo naši ljudje do svojih pravic.

Čedad vabi Tolmince.

Čedajski mestni svet je v nedeljo priredil svečan obred, na katerega je povabil zastopnike tolminskih občin. S tem kosilom se je zaključila planin-

ska razstava, ki se je vršila pred tedni v Tolminu. Čedajski trgovci se trudijo, da bi v korist domovine navezali trdne stike s Tolminci. Posrečilo bi se jim, pomagati domovini, ko bi znali pridobiti tolminska srca, ki so dobra in plemenita, a vedno trdo slovenska. To naj si gospodje v Čedadu zapišejo danes, ko počivajo po velikem kosilu.

Kako sodi vodja popolarov.

Glavni tajnik Ljudske stranke posl. Degasperi je imel v Tridentu govor, v katerem je takole opisal položaj v deželah Italije:

»Kdor sedi v Rimu in ne sliši glasu dežele ter sodi sedanji režim na podlagi ministerskih sklepov, nas bo obsodil, češ da pretiravamo. Toda vi, ki ste z dežele doma, gotovo ne boste tega storili, četudi pripadate »deželi, ki je mirna«. Tudi »mirne dežele«, to je one, ki jih mbič manjše število krvavih dejstev, kažejo to sliko: Zakone, ki se nesramno kršijo, zločine, ki jih sodnije ne zasledujejo; kmetje in delavci, ki morajo zapustiti dedno zemljo in postati politični begunci; uradniki, ki se morajo vkloniti vsakemu ponižanju, da ne zgubijo kos kruha; delavci, ki so oropani svobode združevanja; državljani, katerim so nepostavno odvzete pravice do uprave; zlorabe uradnikov; pokvarjenost voditeljev. Toda kaj je vse to v primeri s tem, kar se dogaja v nemirnih deželah?« Govornik je zaključil: »Prva dolžnost popolarov je, da vztrajajo v opoziciji proti fašizmu.«

Čehi o primorskih Slovanih.

Republikanska stranka čeških kmetov izdaja v Olomucu svoj glavni dnevnik »Selské listy«. V njem je pisatelj P. Vok začel priobčevati vrsto člankov, v katerih opisuje vtise s potovanja po slovanskem Primorju. Članek podaja v prvem spisu temno sliko o zatiranju slovenske ljudske prosvete, v drugem opisuje umiranje slovenske šole, v tretjem pa sloviti odlok o omejitvi lastnine. Članek izhajajo pod značilnim naslovom »Zničiti a vyhubiti«. So verna slika treznega in duhovitega opazovalca. Radi bi jih podali v prevodu, a smo prepričani, da bi državni pravdnik zasegel, kar piše glasilo češkega ministerskega predsednika Švehle o položaju Slovanov v Italiji.

Hišne preiskave.

Na Bukovem so izvršili orožniki hišno preiskavo v hiši posestnika Obida. Orožniki se niso izkazali s sodnijskim nalogom, kakor veli postava. Kdaj se bo spoštoval zakon?

Davek na premično vrednost olajšan.

Uradni list z dne 16. oktobra priobčuje odlok - zakon, ki znižuje davčni odstotek, katerega poljedelcu zaračunajo pri odmeri zemljiškega dohodka. (Zemljiški dohodek se všteje v premično vrednost). Od 1. januarja 1925 znaša davek na zemljiški dohodek 5 odstotkov od dohodka kolona in 10 odstotkov od dohodka lastnika. Odstotki se računajo od čiste dohodka. Čisti dohodek se računa tako, da odšteješ bremena, naštetu v davčni kategoriji B. Cenil se bo dohodek po lestvici, ki bo skupna za vse davkoplačevalce ene občine; napoved posameznega davkoplačevalca odpade. Davčna lestvica mora biti nabita na občinski razglasni deski vsaj 10 dni. Davkoplačevalec lahko vložil rekurz tekom 20. dni.

Razprava o Banci Adriatici.

Jadranska banka je bila prisiljena vložiti pri sodišču prošnjo za poravnano. Sodišče je imenovalo za upravitelja bančnega premoženja odv. Beneditija. Upnike bo sodišče zaslišalo dne 16. decembra, svoje zahteve morajo upniki predložiti do 7. decembra. — Po naših informacijah je položaj banke zelo težaven. Voditelji banke so sicer skušali zavod rešiti, toda dosedaj ni vidnih uspehov in zato je Banca Adriatica morala nastopiti pot prisilne poravnave. — Vendar se še

vršijo pogajanja, da bi rimska vlada prispevala 20 milijonov lir, da se banka reši.

Slovenski župan v Mariboru.

Za župana v Mariboru je bil pri prvi seji novoizvoljenega občinskega sveta izvoljen odvetnik dr. Josip Leskovar, pristaš Slov. ljudske stranke.

Slovenska zmaga v Ptujju.

Pri občinskih volitvah v Ptujju, ki je veljal za najtrdnjšo postojanko štajerskega nemškutarstva, so zadnjo nedeljo sijajno zmagali Slovenci. S tem je pomeđeno z nemškutarstvom v vseh štajerskih mestih. Živelo slovensko zeleno Štajersko!

Zamorec gre domov.

Vrhovni načelnik črne milice general De Bono, junak opolzkih parketov in nočnih kavarn, zraven tega poglavar vseh orožnikov v Italiji, je bil prav sunljivo zapleten v štrene zločina nad poslancem Matteottijem. Rdeči plamen zločina je osvetlil postavo črnega generala in pokazalo se je na njej toliko peg in madežev, da se je moral De Bono umakniti. Vlada ga je do konca držala in mu je še sedaj ugledala pot za čeden umik: imenovala ga je za guvernerja kolonije Somalije. Tam bo vladal zamorcem. — Na ta način se je včasih ruska vlada iznebila nevšečnih uradnikov: poslala jih je v Sibirijo.

Prosvetna zveza.

Občni zbor Prosvetne zveze se bo vrnil v nedeljo 26. okt. Ob 8h je sv. maša, nato zborovanje. Občnega zbora naj se ne udeležijo samo delegati, temveč tudi delavni člani in članice. Vabimo k številni in točni udeležbi! — Odbor.

Okoliška društva, kakor tudi društva iz dežele naj posetijo v nedeljo popolne koncert »Mladike«, ki se bo vršil v Trg. domu. Kdor želi slišati lepo petje, naj gotovo ne zamudi te prilike!

Naš čolnič izide prihodnji teden. Dopise rabimo takoj! Društva, ki imajo odvijane prve tri številke letošnjega »Čolniča«, naj jih vrnejo upravi, ker jih nujno rabi.

Bloke za »Naš dom« vrnite čimprej!

Mestne novice.

Shod društva Skalnica

bo v nedeljo dne 26. t. m. ob 3. pop. v Slovanskem sirotišču. Pridite v obilnem številu! Predsedstvo.

* Smrtna kosa. V torek dne 21. t. m. zvečer je umrla po dolgi in mučni bolezni gospa Josipina Žnideršič, soproga g. ravnatelja Žnideršiča. Pokojnica je bila iz znane Bolkovke družine. Bila je blaga in plemenita gospa ter je bila spoštovana v vseh krogih. Naj spava v miru! Preostalih naše iskreno sožalje.

* Za vernih duš dan. Mestno županstvo naznanja, da se smejo postavljati in popravljeni nagrobni kamni in grobovi na pokopališču le do 29. t. m. opoldne. Pozneje se navedena dela ne bodo smela izvrševati, ker bo mestna občina čistila pokopališče.

* Dramatično društvo v Gorici vprizori, kakor že javljeno, v soboto, dne 25. t. m. v dvorani Trgovskega doma, velezbavno in duhovito Moliérovo komedijo v treh dejanjih: »Namišljeni bolnik«. V tej komediji nastopi prvič pred našim občinstvom v tej sezoni g. Ciril Bratuž, ki obenem vodi tudi režijo. Ta igra je dosegla dosedaj še povsod, kjer so jo igrali, velikanske uspehe, obenem pa tudi spravila gledalce v salve smeha. Pisatelj nam opisuje na jako duhovit način sploh ne more biti, ki pa si je dal vteptati v glavo od raznih zdravnikov - mazačev, da je bolan in sicer tako težko bolan, da bi v slučaju, ako bi ne bil pod stalnim nadzorstvom zdravnika, v par dneh umrl. Ta komedija - satira je stalno na repertoarju vseh svetovnih gledališč. Pisana je bila pred 250 leti, a na odru je še vedno sveža, duhovita in zabavna. Kdor hoče torej zdrave zabave in hoče prebiti v soboto 25. t. m. par veselih uric, naj pride točno ob 21. uri v dvorano Trgovskega doma in ne bo mu žal. Pri predstavi sodeluje priznani goriški orkester, ki bo občinstvu med odmori kratil čas.

Gospodarstvo.

Polom velikih bank.

Med vojno so mnogi bančni zavodi postali središča divje špekulacije. Banke so špekulirale z zemljišči in in stavbami, s poljedelskimi in tvorniški izdelki, največ pa z vrednostnimi papirji in valuto. Po vojni se je ta orjaška špekulacija bank le naprej razvijala. Mož, ki je bil včeraj še berač, je drugi dan že premikal milijonske vrednosti. Tako je n. pr. v Avstriji »rudniški kralj« Bosel postal iz trgovskega pomočnika vladar mogočnega bančne skupine in gospodar velikih časopisov. In Italijan Castiglioni, ki je bil pred 4. leti še skromen vodja majhnega podjetja, je postal močnejši kot vlada avstrijske republike. Pred njim je vse ležalo v prahu. Ta mogočnik je bil pravi knez Avstrije. Dobil je v roke velike časopise, ki so lahkovernim bravcem hvalili mogočnega gospoda, ki trosi milijone za vseučilišča, zdravilišča, sirote in druge dobrodelne namene. Seveda so zamolčali, da mož služi milijarde s sleparijami. Moč in slava Castiglioni je rastla in rastla, mož je davil male denarne zavode in ustanovil velikansko bančno zvezo, milijoni so mu kar rastle pod rokami. Pa prišel je dan maščevanja.

Propast Depozitne banke.

Bančni špekulanti so se pod vodstvom Castiglioni puščali to pomlad na nov rop. Spekli so se, ker je francoski frank naenkrat strmo padel in se nenadoma visoko dvignil. Na stotine milijonarjev je prišlo na beraško palico. Castiglioni pa je sredi ogromnega poloma ostal kot mogočna trdnjava, in ves finančni svet se je čudil, kako je mogel priti njegov bančni koncern zdrav iz groznega zloma. Toda vse to je bila prebrisana poteza premetenega špekulanta. V resnici je bil Castiglioni do smrti zadet. Znal pa je cele mesece prikrižati ogromne izgube, in je med tem započel pogajanja z upniki, da se reši. Velik italijanski bančni koncern, ki je zbran okrog Banca Commerciale v Rimu, ga je z vso močjo podpiral. Castiglioni bi se bil rešil, pa ravno ta čas je nastal polom velike Depozitne banke na Dunaju. Avstrijska sodišča so začela preiskovati ta polom in so odkrila, da Kamilo Castiglioni, ki je bil prejšnji gospodar Depozitne, ni tak poštenjak, kot se je dozdevalo. Prišlo je na dan, da je mož vtihotal cel vlake izdelkov

črez mejo — brez carine, da je špekuliral s tujim denarjem za svoj žep in da je tako napravil Depozitni banki težko škodo. Sodišče je že izdalo povelje, naj bankirja zaprejo, — pa slučajno je mož odpotoval, ker je zavohal, kak veter veje. V dunajskem časopisju je završel vihar. Tisoči družin, ki so z zlomom Depozitne izgubili vse premoženje, so razburjeni zahtevali, naj bankirja zaprejo.

Kako vlada kapitalizem.

Naenkrat pa se je stvar obrnila. Castiglioni je prišel nazaj na Dunaj, in je izjavil, da je nedolžen, in da bo vse obrekovalce tožil. Med tem je namreč Banca Commerciale iz Rima brzojavila avstrijski vladi: »Če Castiglioni skrivate en sam las, se bo italijanska bančna skupina, ki hoče rešiti Castiglionijeva podjetja, odtegnila, — in vsa avstrijska industrija bo skrahirala, ker Castiglioni ima v rokah večino delnic avstrijskih velepodjetij.« Časopisje je takoj obrnilo zastavo in zdaj pravi, da je Castiglioni poštenjak, in da se sodišče moti. Bankir se je vrnil na Dunaj kot zmagovalček in je imel »posvetovanje« s preiskovalnim sodnikom. Italijanska bančna skupina se trudi, da bi rešila mogočnega špekulanta. Kako se stvar izteče, ni še gotovo. Zakaj proti Castiglioni ruje na vso moč bančna skupina Rothsildova. Med tema dvema skupinama kapitalistov stoji avstrijsko ljudstvo z zvezanima rokama in obe ga izžemati. Depozitna banka pa je v zadnjih dneh, in tisoči malih ljudi, ki so naložili svoje prihranke v ta zavod, so ostali praznih rok. Tako se redijo špekulativne banke od krvi delavnih obrtnikov in kmetov, ki nalagajo svoje prihranke v ta žrela špekulantov. Kdaj bodo ljudje prišli do prepričanja, da je domača zadruga, kjer z lahkoto nadzoruješ poslovanje in od mladih nog poznaš poštenje ljudi, — najbolj varen in pošten denaren zavod?

Sadite sadno drevje jeseni!

Naši sadjarji so navajeni saditi sadno drevje le spomladi in kar ni mogoče prepričati jih, da je jesenska saditev v mnogih slučajih ugodnejša nego pomladna. Oglejmo si to zadevo nekoliko bliže.

Spomladi se vobče sadi prepozno. Večkrat drevje že brsti ali celo zeleni, pa še vedno ni posajeno na stalnem mestu. Tako drevje kaj klaverno odganja prvo leto. Kar pa posadimo je-

seni, požene o pravem času in največkrat prav krepko. Marsikateremu drevesu se niti ne pozna, da je bilo presajeno. Izkušeni sadjarji trdijo, da z jesensko saditvijo pridobijo eno leto, Jesensko vlažno vreme namreč zelo ugodno upliva na presajeno drevo, nasprotno pa se ob pomladanskem suhem vremenu precej težje priraste.

Posebno važna je jesenska saditev za tiste, ki drevje naročajo iz drevesnic. Kdor naroča drevje jeseni, dobi izbrano robo. Spomladi pa mora biti zadovoljen z izbirkom, posebno če naroča prepozno. Naročila izvršujejo drevesnice po vrsti, kakor so dohajala. Tudi glede na naročene vrste je v jeseni postrežba vse bolj zanesljiva nego spomladi, ko manjka te ali one. Namesto naročenih sort dobimo potem navadno take, ki niso za dotično podnebje. Prav tako je jesensko razpošiljanje bolj ugodno, ker drevje ob hladnem in vlažnem jesenskem času laže prenaša prevoz nego spomladi, ko je večkrat prav suho in vetrovno. Kolikokrat se primeri, da pride spomladi naročeno drevje šele čez več tednov vse posušeno in pokvarjeno naročniku v roke. Končno moramo omeniti, da ima marsikdo na jesen več časa in prilike za to delo nego na pomlad, ko pritiskajo razna druga nujna dela in se zaradi tega sajenje sadnega drevja tako rado odlašajo.

Jesenska saditev sadnega drevja se začne proti koncu oktobra, ko jame odpadati listje z drevja. Z mladega sadnega drevja pa listje ne odpade rado. Zato je treba vsako tako še zeleno drevo, preden ga izkopljemo, osmukati. Kdor bi presajal sadno drevje že zeleno, bi ga jako oškodoval. Sadimo lahko tje do srede novembra, seveda, le tedaj, ko je vreme ugodno in zemlja osehla, da se lahko dela. V mokro ali celo zmrznjeno zemljo in ob hudem mrazu ne kaže saditi, ker so korenine sadnega drevja zelo občutljive. Kadar je november lep, požene drevo že tisto jesen nove korenine.

Jeseni sadimo prav tako kakor spomladi. Edina razlika bi bila, da vrhov ne obrežemo, ampak prihranimo to delo za prihodnjo pomlad.

Jesenska saditev sadnega drevja se posebno dobro obnese v toplih legah z lahko puhlico. V mrzlih krajih na zbrsih in ako imamo težko ilovnato zemljo pa sadimo rajši prav zgodaj spomladi, ker bi drevje jeseni presajeno v takih neugodnih razmerah utegnulo čez zimo vendarle tr-

peti. Jeseni tudi nikdar ne presajamo koščičastega drevja, zlasti ne breskev in marelic, ker je to sadno plemo precej bolj občutljivo nego pečkato. Tudi prtično drevje je vobče bolj občutljivo nego visokodebelno, zato ga navadno ne presajamo jeseni.

Kdor jeseni dobi drevje iz drevesnice, naj ga na vsak način takoj posadi, namesto da bi ga le nekoliko prisul z namenom, da ga bo na stalno mesto sadil šele spomladi. Tako prisuto drevje še laže pozebe in tudi pred voluharjem in mišmi je čez zimo v veliki nevarnosti.

Za sadjarje.

Gozdni inšpektorat v Gorici nam poroča: V sadni drevesnici v Gorici (Via Dreossi, za Gradom) so na razpolago sledeča necepljena sadna drevesca: hruške, jabolka, črešnje, marelice, breskve, češnje. Cena: 1. izbera 2.50 lir za kos; 2. izbera 1.50, 3. izbera 50 stotink za kos. Dobe se tudi cepiči navedenih vrst po 100 lir za tisoč cepičev. Kdor jih želi kupiti, naj popraša na Gozdnem inšpektoratu v Gorici, Podprefektura, soba 19.

Vinski zakon in ponarejevanje.

Kmetsko-delavska zveza nam je poslala naslednje poročilo z ozirom na mnogostransko povpraševanje o določbah vinskega zakona gledé na ponarejevanje vin. Važno je, da vsak vinogradnik ve, kaj sme dodajati moštu in vinu, česa pa ne.

Kaj smeš dodati moštu?

Zakon dopušča, da se dodajo moštu naslednje snovi: zgoščeni grozdni mošt, ki se je naredil tako, da se je shlapila voda; apneni ogljenec, to je čisti marmornati prah ali kemično čista kreda, kalijev karbonat in kalijev bikarbonat; vinska kislina, citronova kislina, pa največ 100 gramov na hekto; česlovina ali tanin (ki ga vsebuje kraški teran v obilni meri); žveplena sokislina; razn. sulfiti; sladki filtrati; sadra (gips, v tem slučaju pa je treba povedati, da je sadra v moštu); čiste vrelne gljivice; amonijev fosfat in amonijev karbonat, s katerima se izjuga vreme gljivice; živalsko oglje, sežgane kosti kot razbarvilo.

Česa moštu ne smeš dodati?

Prepovedano je dodati moštu sladkor, med, saharin; pepel, žvepleno kislino ter magnezijev karbonat.

V NAJEM oddam meblirano sobo za gospoda v Gorici. Povprašati je treba pri upravi »Goriške Straže«.

R. Be.

Ob koncertu „Mladike“ v Gorici.

Marsikomu se bo morda zazdel nastop mladega pevskega zbora »Mladike« prvič v koncertni dvorani drzen. Upravičen je bil tak dvom, če je kdo le površno pogledal zborove močič in je videl le fante iz priprostejših slojev, ki niso še imeli prilike biti v dobri pevski šoli. Taki dvomi poklicanih ali nepoklicanih kritikov, so se porajali ob nastopu skoro vsakega pevskega zbora. Razpršila pa jih je navadno že pred nastopom disciplina in dobra volja pevskega zbora ter temperamentnost zborovodje. In vse to troje, lahko z mirno vestjo trdim, je pri pevskem zboru »Mladike«. Podčrtam pa še eno: v tem pevskem zboru ne veje oni stari »čitalniški« zbor, kot v mnogih meščanskih ali trškkih zborih, kjer sme peti le takozvani »inteligenti«, ampak je to res zbor priprostih ljudi, ki jih vodi neskaljenoposreči mlademu, a temperamentnemu zborovodji zgnesti iz tega materiala dovršen lik gibkega pevskega zbora, je naredil ogromno socialno delo, za katero mu mora biti vse naše prosvetno gibanje globoko hvaležno.

Zbor se bo predstavil z izbranim, modernim sporedom. Največ skladb je E. Adamičevih. Adamič, sedaj profesor glasbe na ljubljanskem učitel-

jišču, je eden najbolj vsestranskih slovenskih skladateljev. Njegov glavni znak je vesela razposajenost — v tem slogu je »Ciganska«, ki jo bo zbor v nedeljo pel —, neprisiljen humor, pa tudi eksotičnost; saj je dolga ujetniška leta prebil kot član komisarijata za ljudsko prosveto v Taškentu. Zna pa poseči tudi v globino in dati svojim skladbam tak značaj, da izzvene kot narodna pesem (Molitev pastirčkov. O njegovi neprisiljeni komiki bo pričala harmonizirana prekmurska narodna »Pojdem na Hrvaško«, ki je od daleč podobna oni »Prišla je miška z mišnice...« »Po vodi plava« je tudi prekmurska narodna, ki v Adamičevi harmonizaciji spominja na beneške gondoljerke. Solospeva »Na lipici zeleni« in Pri studencu« odkrivata, da rabim Kimovčeve besede, našemu čustvovanju najljubšo potezo Adamičevega značaja: jasno, živo, pristno našo, pristrčno melodiko. Spored otvarjajo Lajovičevi »Pastirčki« — kdo ne pozna tega bisera v naši pevski literaturi — in zaključuje istotako njegova skladba »Medved z medom« na šegavo Župančičevo besedilo. Sodnega svetnika A. Lajoviča smemo s polno pravico vzporediti s skladatelji svetovnega slovesa; zmisljimo se na zbor »Pomladni spev«; škoda, da smo Slovenci le poldrugmilijonski narod. Sebe je našel takrat, ko je zabrnela v njegovih skladbah mehka ljudska duša. Ali se ne zdi poslušavcu, ko sliši v njegovih »Pastirčkih motiv...« sedmero je pastirčkov nas.... da mu

od daleč zveni na uho ljubka melodija znane Hribarjeve ljudske pesmi »Kdaj Zveličar prišel bo«? Lajovic je tudi prvi, ki je dvignil na pravo višino samospeve. To bo pokazal v nedeljo z »Ah, tako prešla mi je mladost...« Solist in spremljevalec se skoro popolnoma samostojno gibljeta, a se oba parta prelivata drug v drugega in posijeta kot raznobarna, a harmonična mavrica; tak je Schumann v Nemcih. Da je Lajovic oplojil tudi našo deželo vidimo s tega, ker sta naša rojaka Kogoj in Škerjanec videla v njem svojega učitelja. Premrlovo »Rože za Marijo« je pa skoro težko analizirati s hladnim pevskim razumom. Treba je imeti gorkoto v srcu. Poslušalec ne sliši več zbora, ampak vrejo zvoki kar iz njegovega srca. To nežno stopicanje nebeških angeljcev in na koncu njih prošnja, ko raztrosijo pred Marijo rožice, ki jih pošilja njen ljubi Sin.... Melodična unija v tej prošnji odkrije vso globino v tej tako, tako priprosti skladbi. Ni čudno: da so jo morali na koncertu v Ljubljani tri ali štirikrat ponavljati. Sorodna ji je po duhu »Pojdimo spat«, ki jo je zložil naš Vinko«. Je gotovo najboljša v Kumarijevi zbirki »Otroške pesmi«. Moški zbor »Majski dan« je krasna skladba, ki odkriva zlasti v osmerospevu globoko, rahločutno in plemenito dušo komponista Emila Hochreiterja. Slog je zelo moderen. Ta kompozicija Sattnerjevega tesnega prijatelja je bila nagrajena s prvo nagrado Pevske Zveze v Ljubljani. Omeniti moram,

da ni besedila spisala M. Elizabeta, kot je splošno tiskano na partiturah. Goriške narodne pesmi so dobile v O. Devu dobrega tolmača; ravno zdaj pripravlja njih zbirko. Njegova harmonizirana »Vetrček po zraku gre« se v ljudskem napevu poje skotaj v sleherni naši vasici. Izmed skladateljev, ki so že umrli, je zastopal Fr. Gerbič s še vedno življenja polno »Nihče ne ve...« On sam je bil izboren tenorist in je z uspehom pel na raznih operah; zato se glasi njegovi solospevi čudovito lepo prilagajo legi tenorskega glasu. Naj končam to razmotrivanje nedeljskega sporeda z »Ruškimi sanjami«. Ime skladatelja, zlatomašnika in ponižnega sina sv. Frančiška P. H. Sattnerja, ki je najizrazitejša osebnost med našimi komponisti, že pove, kako je mala Ruščica na svoji postelji sanjala o zlati kronici, dokler jo ni poščegetal solnčni pramenček-nagajivček... Vse je tako lepo mehko in nežno, da se ti iz melodije kar izvije živa slika ljubkega deteca.... Dobro se še spominjam, kako je P. Hugolin dejal, če je naletel na kako moderno skladbo z množino trdih akordov, včasih brez potrebnih: »I, zakaj pa ne bi tega takole zapisali«, in je koj preli tisto mesto v lepo blagozvočje. Njegova skladba je za uho, pravi Kimovec. Sattner sklada tako, da poslušavec takoj občuti v srcu lepoto skladbe. In to načelo ga je naredilo mojstra!

Ali bodo na nedeljskem koncertu vsi ti kristali zableščali v svojem pravem sijaju, bo pokazala kritika.

Po širokem svetu.

Prav moderno.

V Južni Ameriki se nahaja tudi država Vera Cruz. V noči od sobote na nedeljo je 300 oboroženih roparjev ustavilo vlak, napadlo potnike ter jih oropalo. Ubili so 60 potnikov, med njimi 12 žensk in celo mater s štirimi otroci. Vlada je poslala vojaške oddelke, da zasledujejo roparje.

Dogodbica iz volitev.

Pretekli četrtek je imel Mac Donald velik volilni shod v nekem južnoangleškem mestu. Stal je na odru obdan od 200 delavskih zaupnikov in je govoril 10. tisočem volilcev o boju delavske stranke proti kapitalizmu. Sredi govora se nakrat oder pode-re. Mac Donald in vsi, ki so bili na odru, so se vdrli v tla, posebne nesreče pa ni bilo. Nenadoma se Mac Donald zopet dvigne in smehlja je zakliče množici: »Tako gotovo, kot se je ta oder podrli, se bo tudi zrušil kapitalizem!« — Z veseljem gromovitim vzklikanjem so množice pozdravile govornika, ki je ohranil tako prisotnost duha.

Žurnalistična.

Pred nedavnim časom je obiskala nizozemska kraljica jayne ljudske kuhinje v Amsterdamu. Častna dama je kraljici razkazovala vse prostore; pokusili so tudi jedi, ki se dele ubožcem; tako sploh delajo visoki gospodje in gospe, če obiskujejo take naprave. Kar šine kraljici v možgane, da vpraša, kje hranijo zaloge.

»Tukaj, Veličanstvo.« odvrne spremljajoča dama in odpre na stežaj veliko omaro.

V tem trenutku pa bi dame skoraj padle vznak samega presenečenja. V omari je stal mož! Naravno, da se je koj slišalo hihitanje in muzanje okoli stoječih dam, češ, tako stara kuharica, pa še takšne muhe! Med tem pa stopi možakar iz omare in se predstavi kot sourednik velikega amsterdamskega dnevnika. Obenem se zabvali presenečeni voditeljici kuhinje, da je mogel skozi luknjico tako nemoteno opazovati obisk visokih oseb in bo lahko to novico še svežo serviral svojim bravcem. Ali si je privoščil iznajdljivi urednik tudi kako južino tekom svojega »dela« v omari, zgodovina ne pove.

Velikanski angleški zrakoplov.

Angleži so dogotovili zrakoplov s tremi motorji za 1000 konjskih sil, ki bo letel 2000 milj daljave brez odmora. Zrakoplov bo opravljal prevožno službo London - otok Malta. To zračno črto bo prevozil v 31 urah.

Studenec narodne moči.

Švicarski Cerkveni list prinaša poročilo iz katoliškega dela Kanade. V

njem piše: »Iz dveh virov zajema kanadsko ljudstvo svojo moč in zdravje. Prvi vir narodne moči je: družina. Kanadske družine so bogate na otrocih, to je že prišlo v pregovor. Povprečno ima družina 8—10 otrok. Sedemnajsto dete dobi od vlade krstni dar. Leta 1904 je katoliška pokrajina Quebec štela 12.000 družin, ki so imele nad 12 otrok. Ko je 93letna mati škofa v Quebecu umirala, je stalo ob smrtni postelji vseh njenih 20 otrok, med njimi štirje duhovniki. Vsaka boljša družina želi vzgojiti enega izmed sinov za duhovnika. Ko je prišel škof v neko župnijo na birmovanje in je prosil, naj vstanejo možje, ki imajo sina duhovnika, ni niti en oče obsedel. Pred 150. leti je bilo katoliških Kanadijcev 60 tisoč, letos so jih naštel skoraj 4 milijone! Kanadsko pleme se širi, naseljuje posestva omehkuženih ameriških veleararcev in njegovega prodiranja ni mogoče ustaviti. Katoliški Kanadijec se ne boji življenja, skrbi, težav v veliki družini, ni strahopetec. Sprejema otroka kot božji dar, se ne boji trpljenja, je jeklen in čvrstega duha, vzgaja otroke h trdemu delu in odpo-vedi, in tako raste močan ter utrjen rod, ki z mogočno notranjo silo dviga svojo domovino h napredku.

Izgubljeno-najdeno.

V soboto, dne 17. t. mes. je našla g. Marija Volz iz Gorice zlato uro z zlato verižico. Kdor jo je zgubil naj se obrne v naše upravništvo.

Prošnja.

Meseca aprila t. l. je ušel od doma 14 letni Franc Mihelj iz Gorice. Obleden je bil v ružave hlače in delavno srajco, brez jopiča ter bos. Nekaj časa se je pötikal v Ravnici nad Solkanom, od tam je zginil brez sledu. Kdor bi vedel zanj, je naprošen, da jvi očetu Francu Mihelju, Via Ascoli št. 25 (drugo dvorišče) Gorica.

Širite „Naš čolnič“!

Rabim dobro izurjene ŠIVILJE (delavke) takoj. Ponudbe Via Carducci št. 14, III. n. Breščakova hiša.

NA PRODAJ je bik švicarske pasme, 13 mesecev star, črne barve in od komisije potrjen. Naslov: Josip Urdih, Kostanjevica 92, Komen.

KRASNO POSESTVO: od 20 oralov 3 orali vinograda, 2 hiši z gospodarskimi poslopji in živim in mrtvim inventarjem, 40 minut od kopališča Rimske toplice se poceni proda. Informacije: Kontrolor drž. žel. Leopold Pečar, Zagreb. Direkcija drž. žel.

svojih rojakov v deželi. Na vse bom mislil, za vse bo skrbel!«

Ko se je tako poslovil, sta voznika pognala konje, gospod je stopal ob drugem vozu, češ da mora le sam gledati, da bi se kaj ne izgubilo. In še iz vasi so ga spremili tje doli do prvega klanca, odkoder so še dolgo klicali za njim: »Zbogom, zbogom!...«

Prišedši v Gorico, se je nastanil kanonik Stanič v Šolski ulici št. 429. Izbral si je hišo poleg gimnazije, kjer je vrvelo in plalo mlado življenje, ki ga je tako ljubil in bil vesel. Očividno je hotel ostati z mladino v najbližji soseščini, da jo bo bodril in vzgajal...

»Honores mutant mores« so rekali stari Rimljani, a Staniča čast in dostojanstvo nista spremenila. Svojih starih navad, svojega zmernega življenja, svojega možatega značaja ni premenil, svoje neumorne pridnosti in vsestranske delavnosti ni opustil, svoje plemenite navdušenosti za vse dobro in koristno ni izgubil in tudi onega veselja do lepe prirode mu ni moglo vzeti mesto in dejansko ljubezen do bližnjega ter celo do zanemarene in trpinčene živali je stopnjeval, izpopolnil... Ob vsaki priliki, kjerkoli je videl potrebo in stisko ali pa je le

Naš zobozdravnik

doktor Lojz Kraigher

specialist za boleznj v ustih in na zobeh, sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila
v GORICI - na Travniku 20.

Zdravnik

dr. RADO SFILIGOJ

se je preselil
na Travnik št. 5, I.
(nasproti lekarne).

Prva slovenska tvrdka JOSIP KERŠEVANI

Gorica, Piazza Duomo št. 9 (desno)

priporoča svojo trgovino najizvrstnejših šivalnih strojev iz svetovno znane nemške tovarne „MUNDLOS“, dvokoles znamke orig. „KOLUMBIA“, belgijskih pušk ter vse k temu spadajoče predmete.
Brezplačen poduk v umetnem vezenju, šivanju in krpanju.
Lastna mehanična delavnica in popravilavnica Piazza Duomo 5 (vogal ulica Rabatta).

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom“

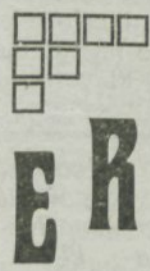
Telefon št. 50 — Brzovjavni naslov: Ljubljanska banka

Delniška glavnica	CENTRALA	Rezerva SHS
in rezerve:	LJUBLJANA	Din.
Din. 50,000.000		10,000.000

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metkovič, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4½%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja.
Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantneje

ER N I A ozdravljena
z najnovjšim pasom BROOCK
Mirodilnica in dišavnica
E. Grapulin-Gorica
naspr. ljudskemu vrtu, Corso Verdi 27.

Cerovščekov gospod

Življenje Valentina Staniča

(Spisal: Joža Lovrenčič)

(Dalje.)

XIV.

V srcu dežele.

I.

V Gorici stanuje pisar, k' je bukovez, korar, tésar in Bog ve, kaj družiga še!...

Matevž Hladnik.

Težko se je ločil gospod kanonik od svojih Ročinjcev, težko od lepih krajev, a vendar je bil vesel, ko je odhajal za stalno v srce dežele — v prelepo Gorico. Vesel je bil, ker vsi načrti, ki so zoreli v njem leta in leta, so se bližali izpeljavi in uresničenja.

»Ne pozabite na nas, gospod kanonik!« so ga prosili Ročinjci s solzami v očeh, ko sta bila dva vozova s pohištvom že naložena in so konji čakali, da potegnejo.

»Ne pozabim,« jim je zagotavljal in stiskal vsem po vrsti še enkrat roke, »ne pozabim ne vas ne drugih

slišal in izvedel o njej, je priskočil na pomoč in pomagal, kolikor je mogel in utrpel.

Kakoršen je bil kot kaplan in vikar, je ostal tudi, ko je nosil slikovito korarsko obleko: rdeče nogavice, frak, zlat prsni križ na zlati verižici, trivoglat klobuk in čez hrbet tabarin dve do tri pedi širok, do pod kolena segajoč svilnat plaščič.

Ko si je gospod kanonik uredil stanovanje in svoje posle, je ugotovil, da bo lahko razpolagal s časom. Bližina gimnazije mu je vzbujala misli na knjige.

»Poglej,« je mislil, »na Kranjskem je Vodnik napisal in dal natisniti toliko knjig, kaj pa ti? Res je, da si na Banjšicah in v Ročinju pisal in tudi tiskal, a vse to je le premalo, ni prišlo dosti med ljudi. Tu v Gorici napraviš lahko vse več: pišeš, natisni daš, in še bukvarnico lahko napraviš. Poglej, kje pa naj Goričani kupijo knjige, če ne vedo zanje in jim jih nihče ne ponuja. Zavihaj rokave in začni z delom!...«

Mislil je, sklenil in storil.

Dan za dnevom in večer za večerom je presedel ob mizi, pregledoval in popravljaj svoje in prevedene pesmi in lepega dne je imel pripravljen rokopis pesmi, v katerih je prosil dež

in tožil ob hudem vremenu in do njem, tolažil ob revni žetvi in hvalil Boga ob dobri, s kmetom je oral in mlátil, zjutraj in zvečer opazoval lepi svet in veselje kmeta nad delom in oznanjal, da je kmetovski stan vreden časti, da svet ni dolina solz in še veselih »vuzhenov« se je spomnil in deklice, ki je v šolo hodila, in je bilo štiriindvajset pesmi. Proračunal jih je na 31 strani. Zadnja stran bi ostala prazna, kar se mu je zdelo škoda.

»Tako, tako!« je odobril svojo misel, ki je ni izgovoril, in je sedel in začel pisati zadnjo stran:

»Ljubi Bravec!

Na, nekaj, vezki del is nemshkiga na Slovenski jesik prestavljenih Pesem. Sim mislil, de bi snalo s' njimi Slovenzom, ki radi pojejo, pa malo takih Pesem imajo, vslusheno biti.

De one veliko pomanjkanja imajo sponam tudi sam; pa dokler boljshih ne bo, poslushi se teh kakor moresh: tudi ni mogoshe, per toliko sort slovenskiga govorenja, vsim dopasti! Starih bukuv navajenim bom prenov, in novih — prestar. —

Ako bi pak lete Pesme dopadle, ino obilne bravze dobile, sim vam perpravljjen she vezh drusih dati, ino tudi skerbeti, de bi manj pomankanja v njih bilo.

Predrznost.

Javnosti je znano, da so naše občine hotele več ali manj samostojno po lastnih mislih organizirati pobiranje občinske užitnine. Slučaji v Komnu, Solkanu, Sežani in drugod govornijo o tem. Goriška podprefektura z nerodnim in okostenelim Robertom na čelu pa ni občinam dovolila v zakonu jim zajamčene prostosti. Naravnost nasilno je odredila, da se morajo občine združiti v bedasto zakrožene konzorcije za pobiranje občinske užitnine in pritiskala nato, da se to pobiranje odda g. Bozziniju in drugu v Gorici. Ukazu so se občine uklonile; skušale so le oddati pobiranje kolikor mogoče po ceni.

Omenjena tvrdka je dobila na ta način skoro v celem slovenskem delu dežele opravljanje te službe v svoje roke. Ali nočemo o tem poslovanju ničesar reči. Povdarimo le, da je bilo v goriških italijanskih časopisih zapisanih par trpkih opomb na njen račun. Opravičeno ali ne, tega ne bomo preiskovali.

V zadnjem času pa pošilja tvrdka našim občinam dopise, v katerih tožbi, kako bridko se ji godi: stroški za pobiranje užitnine so večji, kakor dohodki, izguba je velika. Tvrdka vabi

občine, naj se le prepričajo o tej »žalostni« istini iz njenih knjig. Končno pa pride s pravo barvo na dan in zahteva, da se ji mora naddavek povišati, ker s sedanjim ne more izhajati. Znale bi trpeti tudi občine, ker bo podjetje moralo odpustiti par nameščencev.

Kaj ne, čudno tako postopanje. Prvo ne pustijo, da bi občine ukrepale po lastnem prevdanku in poverile pobiranje onim, ki uživajo njihovo zaupanje, potem pa naj tiste občine darujejo kar kratkim potom lepe svote zasebnim špekulantom. Prepričani smo, da ni tako hudo, kakor spodje pišejo, a stavimo pa, da bi podjetje nikoli ne reklo: moji dohodki od pobiranja užitnine znašajo več kakor stroški, občine imejte prebitek.

Priporočamo občinam, da ne gredo na nastavljen limanice, četudi kavalir Galleusig brusi pete okrog.

Cene na izvoznem trgu v Gorici

dne 23. oktobra 1924.

Hruške 60 vin. do 1.50 L kg; jabolka 60 vin. do 1 L kg; fižol v stročju 70 vin. do 1.20 L kg; kostanj 40 vin. do 1.10 L kg; paradizniki 70 vin. do 1.40 L kg; krompir 40 do 50 vin. kg; grozdje 1.40 do 2.20 L kg; grah 2.60 do 2.80 L kg.

Kaj je novega na deželi?

Števerjan.

Tu je umrl Franc Gravnar iz znane Gravnarjeve družine na Krgišči. Pobrara ga je težka, zahrbtna bolezen. Pred mesecem mu je umrla sestra, pred dobrim letom pa žena. Zapusča 4 letnega sinčka. Bil je zelo marljiv in značajan mož. Pokoj njegovi duši!

Solkan.

Zima se bliža in vsak si priskrbi potrebnih drvi, ki si jih kupi, ali pa naseka v svojih šumah. Debelejše drevje oklesti, vejevje pa zveže v snopce. Tako so tudi pretekli petek v naši občinski dvorani vezali snop. Udeležencev je bilo dvanajst kakor svojčas dvanajst apostolov. Kot trinaesti je bil med njimi vitez Peternelli, ki je povedal, da so ljudje slabo poučeni in je zato tako obilna udeležba. Prihodnji teden, ko bodo ljudje dobro poučeni, upa na večjo udeležbo. Neki hudomušnež je na tem zborovanju povedal snoparjem v obraz, da iz te moke bo črn kruh. Tudi mi smo prepričani, da bo res tako! Domačinov je bilo navzočih šest, med njimi Mirko Mozetič. Gosp. Mozetič, ali se Vaši predniki ne obračajo v grobu radi Vašega pomenjanja! Sedaj pa še g. komisarju Nibrantu sledeča vprašanja: Sta občinski obhodnik in poljski čuvaj, ki sta plačana iz občinske blagajne zato tu, da javno agitirata za snop? Je občinski dom sedež političnih strank? Če je temu tako, potem naj plačuje obhodnika in poljskega čuvaja, kakor tudi dolg občinskega doma stranka, ki se poslužuje teh prostorov, in to je fašistovska!

Solkanci.

Rihenberg.

Dne 16. t. m. je mirno v Gospodu zaspala g.čna Cecilija Čebro od Martinov na Brjah v 72. letu svoje starosti. Pogreb se je vršil 18. t. m. zjutraj s sv. mašo pri sv. Križu na brejskem pokopališču ob veliki udeležbi domačega in tujega občinstva. Pokoj njeni duši! Kdo ni poznal dobre, globoko verne, pobožne, požrtvovalne ter neumorno delavne Čebro nove Cilke! — Mnogo let je službovala pri pesniku Simonu Gregorčiču v Rihenbergu, Gradišču in pozneje do njegove smrti v Gorici — par let tudi pri prevzvišenem knez nadškofu dr. Fr. Sedej-u, tedanjemu župniku v stolnici. Bilo je več bratov in sestra v dobri »Toncovi« družini, ki je zelo ugledna. Ena sestra je služila pri pok. g. Čigonu na Vojsčici — umrla je v begunstvu v Škofji Loki. Ta je zapustila kakih 10.000 K za novo cerkev na Brjah, ako se zida v 10. letih, pozneje pripade baje knez nadškofijstvu.

Ena je gospa Balič-eva, š. voditelja v p. v Stični. V to družino »Toncovo« je bila poročena sestra pesnikova, ugledna g.a Karla Čebro, roj. Gregorčič, kjer v visoki starosti, vdova, še živi krepka in čvrsta.

Iz Ljubinja.

Dobili smo novega učitelja v osebi g. Andreja Sattlerja. Dobremu gospodu, ki je preživel med nami kot učitelj že več let in ga celo cenimo, želimo veliko uspeha in mu ključemo: dobro došli!

Ljubinci.

Poljubinj.

Ni še dolgo, odkar se je smrtno ponesrečil pri padcu raz voz gospodar - oče Taljat Anton, pa že zopet nas je obiskala smrt na še strašnejši način. Pretekli petek t. j. 17. t. m. je šel gospodar - oče Kožorog Anton št. 82 kakor navadno napravljati drva, da bi jih v zimi pripravil domov. Še na potu v hrib je odgovoril sosedu na vprašanje: »Ali greste zopet po drva?« »Saj jih bom moral celo zimo spravljati.« Pa siromak se je vračunal. Že okoli devete ure ga je dohitela smrt. Z drvi obložen je šel preko prepada nad hudournikom Gadič. Tu se mu je železno okovje na nogah zamotalo med korenine. Z bremenom vred je potegnil, da bi se oprostil korenin, toda teža bremena in lasten pogon sta ga vrgla v globoki prepad. Ko ga ni bilo zvečer domov, so ga šli sosedi iskat. Po daljšem iskanju so ga dobili globoko v prepadu mrtvega z močno rano na glavi. Poleg njega je ležalo težko breme drv, pri njem so našli uro, ki je kazala čas smrti, ker se je ob padcu ustavila. Nad prepadom so pa našli v robcu zavito skromno kosilce, ki ga je prinesel s seboj, ter jopič in klobuk. Pokopan je bil ob veliki udeležbi vse sosesčine v nedeljo. Družini naše sožalje, blagemu pokojniku pa večni mir! Nagle in neprevide dene smrti reši nas, o Gospod!

Breginj.

(Iz popotne torbe.)

Ker smo bili ravno pri kraju s polletnim delom, zato sem vzel popotno prijazne gorske vasi. Ustavil pa sem se za par dni, ko sem prišel do svojega vojnega tovariša, v zadnji vasi kobarjškega kota. Ugajala mi je nmreč gorska tišina in svežost planinskega zraka. Ni bil pa to namen mojega pardnevnega oddiha, ampak spoznati sem hotel dušo domačega ljudstva, spoznati njegove križe in potrebe. Kramljajoč zdaj s tem zdaj z onim sem takoj spoznal, da tu še vlada nekaj pristnega, domačega, narodnega.

Iz oči vseh pa je odsevala neka nezapljudnost, neka morgča skrb, kot strah pred bodočnostjo, česar pa nisem mogel razumeti. Šele moj vojni tovariš mi je natančno pojasnil vso neodločnost ljudstva. Rekel mi je: Lepo in dobro bi bilo tu prebivati, ko bi bile naše občinske pravice bolj spoštovane, ko bi glas ljudstvo nekoliko bolj odločeval, ko bi se krmar občinske ladjice zavedel tega, da ga je ljudstvo izbralo, da bo prav krmaril. Poleg tega je pri nas sebičnež, ki ruši srečo mirnega vaškega zatišja, ki ima veliko gospodarjevo v svojih krempljih, da morajo tako plesati kot on gode. Zdi se mi popolnoma podoben »Prihajaču« ali »Gospodu Lisču« kot sem bral v neki povesti. In veš, kaj je sedaj napravil ta »Gospod Lisec«? Naložil nam je eno svojih hiš na ramo, da bomo pod njo ječali celih 30 let. Vsilil nam jo je za občinski dom, češ ako ne, izgubite župana ter županstvo obenem.« »Veš kaj,« odgovorim svojemu gostitelju in tovarišu. »to so dogodki, ki so se morda dogajali pred 100 leti, a danes kaj takega pa še ne.« — Može gospodarji! Ne pustite si metati peska v oči in ne dajajte se tako varati, odločno zahtevajte jasnosti in razglasitve o vsakem nameravanem sklepu, zahtevajte tudi pametnega in prevdarnega županovanja. Oo zadostuj; prihodnjič pa še kaj iz lovske torbe.

Tolmin.

Zadnji lepi jesenski dnevi so pospešili dozorevanje glavnih poljskih pridelkov, ki bodo v tem krasnem vremenu kmalu pod streho. Splošno smemo reči: letina je bila srednje dobra, ako izvzamemo kraje krajje je gospodarila toča. Na Ljubinj je prvotno toča omlatila še precej dobro pšenico, a še hujše je istotam razsajala toča nad ajdo in jo je tako omlatila, da ne bo niti semena. V Poljubinju je enako pobrala prva toča dobršen del pšenice in fižola, vdrugo je več škode napravil silen vihar. Drugim krajem je bilo še dobro prizanešeno — hvala Bogu. Krompir je ostal droban in gnije, ker je bilo preveč mokrote. V splošnem pa je bila dobra letina sena, dasi je tudi tu vreme močno škodovalo. Nižje planine so imele vedno dosti paše in je še sedaj nekaj živine zunaj, v višjih planinah je pa mrzav preveč nadlegoval; mnogim pastirjem je pa izginilo tudi precej koza. Ker je bila tako dobra letina sena, je cena živini tudi precej poskočila. Velja poklicati v spomin: kadar je veliko sena, je živina bolj zgodaj lačna; to bi se reklo: pazite, da krmite pravilno in ne razsipate s senom, ker zima je dolga. Koruza je dobro dozorela, le v višavah še čaka gorkote. Repa kaže še dosti dobro, zelje pa ni imelo toplote, zato ni nič glava. Dobro so pa obrodile hruške in še boljše jabolke; le žal, da ni prometa ozir. jih morajo kmetje dajati za nizko ceno (100 kg 20—23 L); zadnji čas se tudi tem cene dvigajo. Mnogi so si napravili dosti dobrega mošta, ki jim bo odtehtal vino, drugi so si pripravili dobrih krljev, kar je seveda tudi precej dobro posebno za zimo in za planino. To bi bil kratek posnetek naše letine.

* * *

Kakor smo zadnjič poročali, je naučni minister imenoval ravnateljem tukajšnjega kr. učiteljskega g. prof. Komaca. Ker pa ta ni mogel vsled bolezni sprejeti mesta, je imenovan ravnateljem g. prof. Dominco.

Iz Lokovca.

V četrtek, dne 16. oktobra ponoči je nenadoma izbruhnil požar v Gorenjem Lokovcu pri posestniku Leopoldu Bremecu v Beznicah. Ko se je gospodar zadnji odpravljal spat je nenkrat zapazil, da je hiša v ognju. Ves zbežan je napol oblečen takoj hitel menda do sosedov, ki so pa tukaj jako oddaljeni, klicati na pomoč. Še predno so pa sosede prihiteli na lice mesta, je ogenj objel poslopje v gorenjih prostorih krog in krog. Kakor

se je lahko takoj sklevalo, je nastal oženj v podstrešju; ne ve se pa na kak način. Ko so sosede skušali gasiti, so naenkrat opazili, da manjka 12 letni deček, sin gospodarjevega brata. Vsi so slutili, da je moral ostati v ognju. Ko so takoj hiteli h prostoru, kjer bi moral ležati, so z grozo opazili, da je že prepozno, ker našli so le še nekaj ogorelega okostja. Gospodar je takoj obvestil županstvo in kr. orožnike in ti so se napotili na mesto nesreče, da bi ugotovili vzrok nesreče. Ker pa gospodar v svoji zmedenosti najbrže ni mogel takoj navesti točnih podatkov, so ga kr. orožniki vzeli s seboj na postajo. Lahko si predstavljamo grozno nesrečo: pogorelo poslopje, človeška žrtev, trije mali otročiči brez vsakega sredstva, hiša nezavarovana, zima pred durmi, odgovornost radi žrtve — in vse to na skrajni točki občine, kamor pride vsaka pomoč prepozno.

Priporočamo domačinom ter tudi drugim usmiljenim in dobrosrčnim ljudem, naj priskočijo nesrečnežu takoj na pomoč.

Iz Bovškega.

Listje rumeni, naše hribe je že parkrat pobelil sneg. Jesen je tu, zima se bliža. S strahom hitimo pospravljati borni pridelek, Koruze ni skoraj nič, krompir bi še bil ali gnije vsled neprestanega dežja. Saj je tudi pri nas lilo neprenehoma kot povsod. Ceste so razrite in kričijo po popravil. Ali kdo se briga? Saj je cesta proti Trenti že od l. 1922. raztrgana od Soče na več mestih in komaj za silo popravljen. V trgu jo je voda pri zadnjem deževju tu in tam tako razrila, da ne veš ali stojiš na cesti ali v grapi. Revščina povsod, očitno tudi pri državnih blagajnah. In vendar! Kam pa gre denar od davkov, ki nas žulijo, da komaj dihamo. Plačuj davek od zemljišča, ko ti ne bo še leta povrnilo truda, ki si ga imel, da si zasul jarke, odstranil žične ovire. Plačuj od hiš, ki si jih postavil s trudom. Vprašaj pa po vojni odškodnini za zemljišča in za hiše. Za prvo dobiš malo ali skoraj nič, za drugo čakaj ali pa ti dajo nekaj, da ne veš kam bi z bornimi liricami. In koliko jih je pa še po Bovškem — tako n. pr. zlasti v Čezsoči —, ki so jih razne firme pri vzpostavitvah spravile v velikanske stiske. Sedaj ko so jim vzpostavili hišo, jih tožijo za doplačila. Je slučaj, da hiša in gospodarsko poslopje nista vredna toliko, kolikor zahtevajo doplačila. Od kod naj vzame naše ubogo ljudstvo? Zemlja ne da: včasih smo imeli od živine nekaj. Sedaj ne moremo spraviti naših izdelkov nikamor: planine in mlekarne imajo še polno blaga, sira in skute. Ni čuda, da obupano ljudstvo hoče proč, proč. Francija in Belgija, da celo Brazilija je sprejela naše ljudi in še bodo šli. Saj ni zaslužka doma. Nekaj se jih preživlja z delom v rudnikih v Rablju. To je vse, kar imamo. Lansko leto so ljudje par drobtinic zaslužili pri gradnji bovškega vodovoda. Vsaj nekaj. Kako lahko bi sedaj bilo nekaj dela pri električni razsvetljavi, o kateri sanjamo Bovčani že desetletja. Imamo že konsorcij domačinov, ki je mislil to izvesti. Ali namera, da bodo gradili predilsko železnico — o kateri pa govorimo mi le kot o deveti deželi — je našo rešitev radi elektrike v Rimu vrgla v kot, češ železnica pojde na električni pogon, vodne sile morajo biti predvsem za to na razpolago. Ko rešimo to, potem pride drugo na vrsto. Tako se s »potem, — potem in jutri in jutri« vse zavlačuje, ti pa moraš tudi danes živeti ne samo jutri. — Pri vsem tem še nesreča nikoli ne miruje. Tako je v četrtek 9. t. m. izbruhnil požar v gostilni pri Pustinu približno 1 uro od Bovca. Ker je hiša popolnoma na samem, je bila še sreča, da so pravočasno dospeli ognjegasci iz Loga pod Mangartom in tako rešili vsaj sosednjo komaj dovršeno hišo. Ubogi gospodar je izgubil vse in niti zavarovan ni bil, ker ni bilo poslopje, ki je v vojski tudi trpelo, še vpostavljeno v prejšnji stan.

Listnica uredništva.

Vrtojba: Zadeva je preosebna. Prosimo za kaj drugega.

Valuta.

Dne 22. oktobra si dobil:

za 100 franc. frankov	120.— do 120.50	Lir
za 100 belg. frankov	109.50 do 111.50	Lir
za 100 švic. frankov	441.— do 444.—	Lir
za 100 češ.-slov. kron	68.40 do 68.80	Lir
za 100 dinarjev	33.20 do 33.45	Lir
za 1 šterling	103.50 do 103.70	Lir
za 1 dolar	22.85 do 23.05	Lir
za 1 zlato marko	5.50 do 5.60	Lir
za 100 avst. kron	0.0315 do 0.0325	Lir

Beneške obligacije.

Dne 22. oktobra: Srednji kurs L. 82.52, v Trstu 82.60; v Milanu 82.25, v Rimu 82.60 L.

ABADIE?

Evo vam
Abadie!
Najizvrstnejši
cigaretni papir

Fotograf Anton Jerkič posluje na
CORSU VERDI 36 (prej Via Giardino).

Poslano.*)

Podpisana tvrdka naznanja svojim odjemalcem, da gg. bratje Pavletič Leopold in Pavletič Jožef pok. Jožefa iz Gorice, kakor tudi g. Taverna Jožef iz Krmína so nehali s 14. oktobrom 1924. biti njihovi zastopniki in depozitarji in radi tega podpisana tvrdka ne prevzame nobene odgovornosti za obveznosti, ki bi jih imenovani na račun podpisane tvrdke prevzeli.

Tvrdba

Fratelli Menazzi
Pastificio Friulano v Vidmu.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko kolikor mu zakon veleva.

ODDA SE V NAJEM prodajalna z vso spremo v Gor. Vrtojbi. Natančnejše informacije daje C. Lasič, Gor. Vrtojba 66.

MLIN NA VODNO silo iz Soče odda v najem ali proda Jožef Valentinčič, Globno (baraka 3) Ložice-Plave.

MALA DRUŽINA išče priletno kuharico, ki bi znala dobro gospodiniti. Naslov pove uprava lista.

POHIŠTVO (mobilje) je na prodaj posamezno ali skupno. Naslov pove uprava lista.

Dražba.

Podpisani upravitelj konkurzne mase Antonijete Furlani prodá iz proste roke vse jestvine s štacijsko opravo vred, ki se nahajajo v prodajalni št. 46 Corso Verdi in so cenjene, glasom inventarja na L. 5507.35, najboljšemu ponudniku proti takojšnjemu plačilu.

Resni ponudniki naj vložijo pismene ponudbe pri podpisnem upravitelju najkasneje do 25. t. m.

Qdveinik vit. M. Primožič
v Gorici, Corso Verdi 23.

Urar M. Šuligoj

naznanja, da je preselil svojo obrt na Korenj št. 3 v hišo Drašček. V zalogi ima raznovrstne ure. Priporoča se slav. občinstvu za nadaljnji obisk.

Profesorica

CLEMENTINA MRACH

diplomirana na dveh akademijah v Parizu, prej učiteljica v vzgojevališčih ter voditeljica lasne slavne šole v Trstu otvori v kratkem

tečaj za modno krojenje in šivanje

po lastni in priprosti ter dovršeni metodi. Cene zmerne. Prostor odličen. Poduk v italijanskem in francoskem jeziku. Ob koncu učnih tečajev prejmejo učenke spricevalo sposobnosti. Vpis in spored od 11-12 in od 15-17 ure v

Via dei Bagni N. 10, III. nadstr. Gorica.
Krojenje po meri.

Anton Koren
Gorica, Via Carducci 4

Velika zaloga: šip, porcelana, stekla, namiznega orodja, okvirjev in sploh vseh v to stroko spadajočih predmetov. - Ravnokar je došlo razno blago češkega izdelka.

Na debelo in drobno!

V imenu vseh sorodnikov javljam, da je po kratki mukepolni bolezni preminula, previdena s sv. zakramenti, sestra, teta, odnosno stara teta gospodična

Cilka Čebtron

Alojzij Čebtron, brat.

Zahvala.

Vsem, ki so jo med kratko, a mučno boleznijo obiskali in tolažili, in vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti, izrekam v svojem in v imenu vseh sorodnikov pristrčno zahvalo, zlasti pč. g. župniku, č. g. šol. voditelju, gdč. učiteljicam in vsemu ostalemu cenj. občinstvu.

Brje - Rihemberg 18. oktobra 1924.

Žalujoči brat Alojzij Čebtron.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da je po dolgi in mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti, zatisnila za večno oči naša ljubljena žena, mati sestra itd. gospa

Josipina Žnideršič

roj. Bolko

Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v četrtek, 23. t. m. ob 16³⁰ izpred hiše žalosti Piazza Cesare Battisti, št. 5.

Maše zadušnice se bodo brale v sredo 29. oktobra ob 8^h zjutraj v stolni cerkvi.

Gorica, 21. oktobra 1924.

Prof. Fran Žnideršič, soprog

Ana vd. Lavrenčič, Anton, Carmen, otroci

Marko, Ljerka Lavrenčič, vnuka

Leopold Bolko, brat, Karlotta vd. Narda, sestra

Josipina Žnideršič, svakinja in vsi ostali sorodniki

Brez posebnega obvestila.